

SAŽETAK PRESUDE

ADAM I DRUGI PROTIV RUMUNJSKE PRESUDA VIJEĆA OD 13. LISTOPADA 2020. ZAHTJEV BR. 81114/17 I 5 DRUGIH

Obveza polaganja dodatnih ispita za učenike koji su pohađali nastavu na materinjem jeziku ne predstavlja diskriminaciju

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva pripadnici su mađarske nacionalne manjine koji su u Rumunjskoj, ostvarujući svoje zakonsko pravo, srednjoškolsko obrazovanje pohađali na mađarskom jeziku. Sukladno Zakonu u nacionalnom obrazovanju pripadnici nacionalnih manjina, koji su odlučili nastavu pohađati na materinjem jeziku, na maturi su morali položiti dodatna dva ispita kako bi se ocijenilo njihovo znanje materinjeg jezika. Posljedično, umjesto 7 ispita podnositelji zahtjeva polagali su 9 u istom vremenskom razdoblju kao i njihovi kolege koji nastavu nisu pohađali na jeziku nacionalnih manjina. Nitko od podnositelja zahtjeva nije uspio uspješno položiti maturu.

PRIGOVORI

Podnositelji zahtjeva prigovorili su načinu na koji je organizirana matura ističući da su imali manje vremena od svojih kolega za pripremu ispita te da im je ispit iz rumunjskog jezika i književnosti bio iznimno težak. Smatrajući da su zbog toga bili diskriminirani podnositelji zahtjeva pozvali su se na članak 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju.

OCJENA ESLJP-a

ESLJP je uvodno, ocjenjujući dopuštenost zahtjeva, ispitao je li pravo na koje se podnositelji zahtjeva pozivaju stvarno i „ustanovljeno zakonom“, odnosno je li članak 1. Protokola br. 12. uz Konvenciju primjenjiv u njihovom predmetu. ESLJP je istaknuo da se člankom 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju jamči opća zabrana diskriminacije koja se ne proteže samo na „bilo koje pravo određeno zakonom“ već i preko toga ([Savez crkava „Riječ života“ i drugi protiv Hrvatske](#), stavak 104.). Konkretno, pravo na obrazovanje na materinjem jeziku propisano je rumunjskim Zakonom o nacionalnom obrazovanju. Država je stoga dužna poduzeti potrebne mjere kako bi se ono moglo ostvariti te je članak 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju nesporno primjenjiv.

Analizirajući osnovanost zahtjeva, ESLJP je ponovio da u konvencijskom smislu, kako u okviru članka 14. Konvencije tako i unutar članka 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju, diskriminacija predstavlja različito postupanje prema pojedincima koji se nalaze u istovrsnim ili relativno sličnim situacijama, a bez objektivnog i razumnog opravdanja ([Molla Sali protiv](#)

Grčke [VV], stavci 133. i 135.). No isto tako, diskriminaciju predstavlja propust različitog postupanja prema pojedincima čije su situacije značajno različite, a bez objektivnog i razumnog opravdanja. Stoga, opisana zabrana diskriminacije za državu stvara pozitivne obveze koje od nje iziskuju da napravi potrebnu razliku između pojedinaca ili grupa čije su okolnosti relevantno ili značajno različite. Pritom se relevantnost mjeri u odnosu na značaj pitanja, a kada dosegne potrebni prag ESLJP utvrđuje je li razlika u okolnostima bila toliko štetna da je zahtijevala različito postupanje države (J.D. and A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, stavci 84. i 85.). Ipak, u ocjeni zahtijevaju li pojedine situacije različito postupanje prema pojedincima ili grupi, države imaju određenu slobodu procjene (Chapman protiv Ujedinjenog Kraljevstva [VV], stavak 91.).

Primjenjujući navedena načela na predmet podnositelja, ESLJP je zaključio da su podnositelji zahtjeva stavljeni u nepovoljniju poziciju načinom na koji je bila organizirana matura jer se prema njima postupalo jednako kao i s njihovim kolegama koji su nastavu pohađali na rumunjskom jeziku, iako je njihova situacija bila drugačija. Stoga je ključno bilo utvrditi je li opisana situacija bila dovoljno relevantna i značajna da bi aktivirala pozitivnu obvezu države da zbog različitih okolnosti različito postupi s podnositeljima zahtjeva. U tom smislu, ESLJP je istaknuo da način organiziranja i planiranja školskog kurikuluma potpada pod nadležnost države te da ESLJP nije pozvan mijenjati odluku države koji će predmeti biti dio mature kao ni raspored i vrijeme održavanja ispita. No analizom nacionalnog zakonodavstva i međunarodnih dokumenta koji obvezuju državu¹, ESLJP je utvrdio da su nacionalne vlasti nastojale organizirati obrazovanje na način koji osigurava jednaku mogućnost obrazovanja na materinjem jeziku svim učenicima, a da pritom svi steknu potrebno znanje rumunjskog jezika i književnosti. Način provjere znanja kao i težina ispita, prema stavu ESLJP-a, potpada pod slobodu procjene države. Ujedno, ESLJP je napomenuo da obrazovanje na materinjem jeziku predstavlja pravo, a ne obvezu učenika. Predmetno pravo podnositelji zahtjeva su svjesno i dobrovoljno odabrali iskoristiti. Konačno, plan i vrijeme održavanja ispita tijekom mature, unaprijed su određeni na početku svake akademske godine te su podnositelji zahtjeva imali dovoljno vremena za pripremu ispita.

Slijedom svega navedenog, ESLJP smatra da neugodnosti koju su podnositelji zahtjeva pretrpjeli nisu bile dovoljno relevantne da bi aktivirale pozitivne obveze države te nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 12 uz Konvenciju.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

¹ Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina i Europska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima